

Hvorfor så oprørt over skabelsestroen?

Af Göran Schmidt

Nedenfor bringes i let redigeret form nogle hovedsynspunkter fra det foredrag om skabelsestroen i det moderne samfund som Göran Schmidt holdt på skabelseskonferencen i Göteborg, september 2009. Red.

Mange inden for det naturvidenskabelige forskersamfund og etablerment bliver vitterligt oprørte når de møder synspunkter baseret på skabelsestro (herunder Intelligent Design). Man betragter bevægelser som forsvare disse synspunkter, som ren konspiration og som en trussel mod såvel naturvidenskaben som demokratiet, og beskylder os for at ville bombe forskningen tilbage til middelalderens mørke. Jeg kunne ud fra mit eget engagement i skabelsesspørgsmål i Sverige igennem de seneste 25 år være kommet med en række eksempler som kan belyse denne rædsel (som er helt ubegrundet). Eksempler som befinder sig mellem det latterlige og det tragiske. Det har jeg dog valgt at undlade!

Lad os se lidt nærmere på nogle indvendinger som vi møder igen og igen når vi præsenterer evolutionskritik, og når vi giver udtryk for vores skabelsestro.

Indvending 1. "Man er nødt til at skelne mellem tro og viden"

Fra materialistisk orienterede videnskabsfolk hører vi ofte en rædsel for en sammenblanding af videnskab og tro. "De tilhører to forskellige områder – videnskaben er baseret på hvad vi véd, mens religionen er baseret på hvad mennesker tror på."

Jeg formoder at de fleste mennesker er villige til uden videre at skrive under på dette udsagn, men virkeligheden er mere kompleks end som så. Sagen beror helt og holdent på hvordan vi definerer rammerne for videnskaben.

Naturvidenskaben bygger på *metodisk naturalisme*, hedder det. Heri ligger at udgangspunktet er en forventning om at ethvert fænomen har en materialistisk årsag: "Hvad er den *naturlige* forklaring på at alle genstande falder nedad?" "Hvad er den *naturlige* forklaring på at genstande forsvinder når de brænder ...?" osv.

Men er vi sikre på at alle spørgsmål lader sig besvare inden for en materialistisk ramme? Lad os se på to eksempler:

1. Hvad er den *naturlige* forklaring på at livet engang er opstået på Jorden?
2. Hvilke *naturlige* forklaringer findes der på livets diversitet?

Inden for den materialistiske ramme generes alene materialistiske svar. Som man råber i skoven ... Men det faktum at man får en bestemt type svar, er ikke nødvendigvis det samme som at disse svar for den sags skyld er korrekte. De er måske kun de bedste svar inden for den givne ramme. Lad mig belyse dette med et eksempel:

Jeg er ejer af en Volvo fra '96. Det er ikke så svært at konstatere at bilen har gennemgået nogle forandringer i den tid jeg har ejet den. Karosseriet er påvirket af vind og vejr, af alle de bilvask som den ikke har fået for mange af, kontakt med andre materielle objekter (buler!) og anden slitage. Disse forandringer er sket helt i overensstemmelse med de gældende naturlove. Ved at studere og kortlægge disse processer (friktion, deformation, oxidation osv.) kan man med nogenlunde relevans forudsige hvordan bilen kommer til at se ud om et år eller (gerne) fem. Det lader sig også gøre at tænke bagud i tid, at ekstrapolere tilbage til midt-90'erne hvor bilen var i noget bedre stand end i dag. Men bemærk venligst – selvom disse videnskabelige studier kan give os et ganske godt billede af hvordan biler generelt ældes, kan de ikke forklare hvordan biler *bliver til!* Og grunden til det er at bilens "skabelsesproces" forudsætter at én – ja, faktisk mange intelligente aktører har styret fremstillingsprocessen ved at tilføre information i form af manuelle og digitale instruktioner til levende montører eller livløse industrirobotter (sidstnævnte ved udnyttelse af energitilførsel fra el-nettet) for at få bilen færdigmonteret. Når man står med facit, kan man konstatere at min bil er blevet skabt engang i løbet af 1995 – helt i overensstemmelse med de gældende naturlove. Men "skabelsesprocessen" (som også omfatter den forudgående designproces) ville reelt være utænkelig hvis man bortregner fænomenet (menneskelig) intelligens. Dette er der naturligvis ingen tænkende mennesker som ville betvivle. Der er nok heller ingen der ville

påstå at der er foregået noget mystisk eller okkult ved at et ikke-materielt fænomen som intelligens på denne måde virker sammen med materie, energi og de gældende naturlove i processen med at få skabt en Volvo. Det hører til dagligdagens erfaringer at sådan foregår det. Det er først i det øjeblik vi vil til at forestille os en tilblivelsesproces *uden* intelligente aktører, vi ryger ind i et problem. Det svarer til at man vil forklare tilblivelsen af mit manuskript enten med eller uden tilstedeværelse af bevidst liv/intelligens(!).

Derfor er det klart at videnskaben har sine begrænsninger, især når det handler om at kunne forklare hvordan visse strukturer er opstået (de som i ID-terminologien går under betegnelsen *specificeret kompleksitet*) og informationen hertil. Men en sådan konstatering indebærer naturligvis ikke at naturvidenskabsfolk behøver blive urolige. Ingen seriøs skabelsestroende forestiller sig at man skulle kunne påvise hverken Guds, engles eller dæmoners eksistens ud fra kemiske eller fysiske eksperimenter. Lidt i stil med at man ville tro det muligt at kortlægge privatlivet hos de konstruktører som arbejder på volvofabrikkerne, ved at studere aldringsprocesserne på min bil.

Vi når altså frem til følgende konklusion: Anatomer, fysiologer, miljøteknikere, cellebiologer og biokemikere og mange andre studerer levende organismer ud fra forskellige aspekter, opstiller hypoteser og søger forståelse for hvordan de fungerer og forandres i tidens løb, og det gør de ved hjælp af den naturvidenskabelige metode. Dette arbejde har vist sig meget frugtbart, og de heraf uddragne goder er utallige. Og ingen tvivler på at sådan vil det blive ved med at være.

Men også spørgsmålet om hvordan organismene engang *er opstået*, har man studeret i mange år og ved hjælp af den samme naturvidenskabelige metode, og man er nået frem til mange svar, alle inden for den foruddefinerede og forventede, strengt materialistiske ramme. Disse svar er alle mere eller mindre af spekulativ karakter. Det har for det meste været frugtesløst, og man har ikke kunnet bruge det til ret meget, selv om det er sket. Burde det forhold ikke mane til eftertanke? Kan det tænkes at det er præmisserne det er galt med? Er rammerne for snævre? Kan det være en lige så fatal fejltagelse på forhånd at udelukke en Designer bag de levende organismer, som det er hvis man gjorde noget tilsvarende i spørgsmålet om de biler der holder nede på parkeringspladsen? – Måske er det på høje tid at man – ikke forbyder bestemte forskningsområder – men i det mindste omdirigerer forskningsressourcerne til nogle mere frugtbare grene inden for videnskaben!

Så hvad er den egentlige grund til at skabelsestroende på det nærmeste udskrives til en trussel mod videnskaben? Der kan kun være én grund: At evolutionsteorien som totalforståelse for enhver pris må beskyttes. Den er på en måde garant for at teismen (troen på en personlig Gud) holdes på tilbørlig afstand.

Indvending 2. "Skabelsestro er udtryk for dovenskab, idet Gud gøres til forklaringen i alle de tilfælde hvor vi endnu ikke har fundet forklaringen (God of the Gaps)"

Tit og ofte beskylder man skabelsestroende for at bruge Gud som forklaring på ethvert fænomen naturvidenskaben ikke kan forklare – endnu. Denne opfattelse er utrolig sejlivet. Reelt forholder det sig lige modsat! Når det fx gælder centrale spørgsmål som hvor livets information kommer fra, mener vi at *det netop er på grund af det vi véd og har daglig erfaring med, nemlig at information opstår som resultat af en bevidst intelligent aktivitet – og at der ikke findes én eneste dokumenteret undtagelse fra denne regel – at vi hævder at livets information rimeligvis også må have et intelligent ophav*. Og denne slutning understreges i øvrigt af det faktum at både kvantiteten og kvaliteten af livets programmel langt, langt overgår al menneskelig forstand.

Den rationelle slutning er nemlig: Livets informationssystem kan alene forklares ud fra medvirken af en overnaturlig intelligens, altså Gud!

Den som vil påstå noget andet, bærer selv bevisbyrden. For ham gælder det nemlig at bevise det modsatte, at information i almindelighed og biologisk information i særdeleshed kan opstå spontant af ikke-information (dvs. støj).

Indvending 3. Skabelsestroende glemmer at evolutionsteorien er en naturvidenskabelig teori blandt andre, og at den er eksistentielt neutral

Man hører ofte at evolutionen er lige så sikker som at tyngdekraften virker, at Jorden er rund, eller at den kredser rundt om solen. Hvis det var tilfældet, burde materialistisk orienterede naturvidenskabsfolk m.fl. ikke bekymre sig mere om os end om Flat Earth Society. Men som det er nu, er rædslen stor og stemmerne i det højeste leje. Det afslører at det er mere end én teori blandt andre der skal forsvares – det er en filosofisk tankemåde, ja, et helt verdensbillede.

Alle og enhver som har holdt et foredrag med temaet evolutionskritik, opdager meget hurtigt at argumenterne ikke blot vækker stærke følelser blandt tilhørerne, men også medfører en række spørgsmål. Hvilken slags spørgsmål? Jo, det kommer hurtigt til at handle om de store eksistentielle spørgsmål i livet: Hvem står bag det hele? Hvad er meningen med det hele? Det er åbenbart sådan at religionens centrale spørgsmål *hvorfor, hvorfor og hvorhen* her bliver vakt til live igen. Det afslører med al ønskelig tydelighed at det evolutionære verdensbillede rummer en stærk eksistentiel ladning. Og hvordan skulle det kunne være anderledes? Hvordan skulle en teori som hævder at kunne forklare hvor vi kommer fra (fra blågrønalgerne), hvorfor vi er til (en svimlende serie uplanlagte tilfældige, selekterede ændringer i

DNA'et) og hvorhen vi bevæger os (en fortsat ikke-planlagt udvikling i kombination med vores udryddelse som art), kunne anses for at være eksistentiel, filosofisk eller religiøs neutral? Nej, oprindelsesspørgsmålet er mindst lige så åndeligt som det er naturvidenskabeligt, og det bidrager også i høj grad til de oprørte følelser og undertiden underlige reaktioner hos visse evolutionsapologeter blandt publikum.

Indvending 4: Skabelsestroende afviser de fakta om evolution der foreligger.

Underligt nok bliver vi ofte beskyldt for ikke at ville anerkende at der findes mikroevolutionære processer. Det bruges som fast mantra i kritikken af os. Men faktum er at netop mikroevolution hører til de aspekter af den evolutionære tankebygning der er forholdsvis ukontroversiel, og som både evolutionister og skabelsestroende accepterer. Den påstående uenighed der findes på området, vedrører alene mekanismerne, ikke effekterne. Sagt på anden måde: Når det kommer til mikroevolutionære processer, kan enhver moderne og seriøs skabelses-tilhænger betragtes som evolutionist! Nej, det er først og fremmest når det gælder evolutionisternes ikke-sandsynliggjorte og hypotetiske ekstrapolationer af disse mikroevolutionære forløb at meningerne mellem folk der tager et materialistisk udgangspunkt, og skabelsestroende for alvor er delte. Det er nemlig her det kontroversielle i oprindelsesspørgsmålet ligger. Når man vil flytte fokus fra dette forhold, gælder det om at være opmærksom.

Mediesituation og den offentlige debat om udvikling og skabelse

Der er ikke skygge af tvivl om hvilken side medierne har valgt i debatten om udvikling og skabelse. En tilfældig gennemgang af det svenske mediebillede af skabelsestroende for de senere år, tegner et vrængbillede af os som religiøse fanatikere og sværmerer. Og læg lige mærke til *hvordan* ID præsenteres i medierne: Som regel foregår det sådan at en veluddannet og velrenommeret forsker sidder på den ene side af debatbordet, mens en ikke-fagmand i form af en frikirkepastor eller til nød en eller anden evolutionstroende filosofi- eller religionslærer (undskyld mine generaliseringer) på den anden. Og i baggrunden ruller gerne en "dokumentar" i sort-hvid fra en karismatisk gudstjeneste i Sydstatene fra engang i tiden mellem 1930 og 1970.

Hvordan kan det være at man ikke vælger at indbyde nogle der véd noget om naturvidenskab og skabelsestro til et antal offentlige debatter dækket i medierne? Så kunne de "creationistiske tåbeligheder" jo blive

skudt sonder og sammen med et batteri af slagkraftige, saglige argumenter. Og så ville det hele være overstået én gang for alle, i det mindste i forhold til det naturvidenskabelige forum.

Nej, man bedriver i stedet lobbyvirksomhed via foreninger med navne som fx "humanistforbundet" helt ind i regeringskontorerne og sender resolutioner til uddannelsesudvalget om hvilke spørgsmål der må tages op i det svenske skolesystem (evolutionsargumentet), og hvilke spørgsmål som ikke må berøres (nemlig evolutionskritiske argumenter).

Hertil kommer at det er en udbredt mediestrategi at man undgår at tage stilling til de saglige indvendinger ved at henvise til vores eventuelle politiske eller religiøse tilhørsforhold eller til andre faktorer af mere personlig art, i den klare hensigt at miskreditere os.

Udfordring for den skabelsestroende

Evolutionismen vil med største sandsynlighed komme til at udgøre hovedingrediensen i den falske religiøsitet der kommer til at præge den nærmeste fremtid.

Det bliver et sværere faktum selv for evolutionister at komme uden om at de klassiske evolutionsmekanismer ikke holder mål. Det interessante spørgsmål er så hvad der kommer til at erstatte disse materialistiske teoridannelser. Den største sandsynlighed er nok endnu en materialistisk tankekonstruktion.

Og jeg vil gætte på at det bliver noget i retning af "materiens evne til selvorganisering". At universets bestanddele besidder en indre trang til over lange tidsrum at organisere sig selv til komplekse strukturer og livsformer, herunder intelligent liv.

Den empiriske underbyggelse af sådanne tanker vil ikke komme fra eksperimentel kemi eller fysik (hvis love uvægerligt fører til ligevægt og udjævning). Men snarere fra matematiske modeller og datasimuleringer. (Vi står allerede i dag med det såkaldte Avidaprogram.) Men de er til gengæld så komplekse at meget få mennesker er tilstrækkeligt inde i sagerne til at kunne gennemskue det faktum at det faktisk er programmets konstruktion og veldefinerede rammer som får en til at tro at man ser "evolutionsprocesser" simuleret.

Men der er lys i mørket. Ingen tvivl om at skabelsestroen vinder terræn. Netop fordi vi siger det som man rent intuitivt kan tage imod, til forskel fra evolutionismens forestillinger om et selvskabende kosmos som man højst kan acceptere anti-intuitivt. Sagligt set har vi derfor meget at komme med, selvom vi ikke råder over de økonomiske og personalemæssige ressourcer som i disse år mobiliseres for at befæste det evolutionære dogme.